

OBNOVA KOSTELA SV. ŠIMONA A JUDY V LENEŠICÍCH

Jiří BUREŠ

Obr. 1. Lenešice, kostel sv. Šimona a Judy, celkový pohled od SZ. Foto: Jan Koloc, 2006.

Dne 3. července 2008 došlo k havárii a sesutí západního průčelí a věže kostela sv. Šimona a Judy v Lenešicích (okr. Louny). Během okamžiku tak nenávratně zanikla vysoce hodnotná část této původně románské stavby. Po havárii zůstalo zachováno v převážné části obvodové zdivo chrámové lodi, krov nad lodí, zcela bez poškození je zachované presbyterium.

Předmětný kostel lze zařadit mezi nejhodnotnější stavební památky lounského regionu, z hlediska celostátního fondu románských staveb je lenešický kostel výjimečný především přítomností původního nápisu, který umožňuje dataci výstavby kostela. Svým stářím pak nápis patří mezi naše nejvýznamnější epigrafické památky. Nápis byl součástí armovacího kvádru osazeného na JZ nároží věže, uvádí, že věž kostela byla postavena za opata postoloprtského kláštera Bertholda a za faráře Křišťana.¹ Text nápisu byl podroben zájmu odborné památkové péče již na sklonku 19. století, avšak dosud nebyla

upřesněna jeho datace, uváděný letopočet byl čten jako roku 1162 nebo 1262.

Zajišťovací práce po vzniklé havárii byly zahájeny v srpnu 2008 dle návrhu provizorního statického zajištění objektu dle ing. Otakara Hrdličky. Po realizaci těchto prací získal místní Lenešický okrašlovací spolek LENOS pověření od vlastníka objektu Biskupství litoměřického k dalšímu jednání a realizaci obnovy kostela. Výběrové řízení na projektanta dostavby vyhrál ateliér MURUS.

Výchozí podklad k projektové přípravě představoval SHP vypracovaný ing. Petrem Mackem a PhDr. Martinem Ebelem,² který byl dále doplněn závěry prováděných předprojektčních průzkumů. Vlastní projekt³ pak řeší dostavbu zříčené části kostela a jeho obnovu v původní hmotě před havárií. Pro dostavbu

¹ V čs. překladu Dr. Bořivoje Lůžka: „Roku 1262 tato věž jest udělána za pana Bertholda opata Porty Apostolorum jakož i plebána tohoto kostela Křišťana“. Tento překlad byl uložen v makovici zříčené věže.

² NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, Sbíрка SHP, Petr MACEK – Martin EBEL, *Lenešice, Kostel sv. Šimona a Judy*, stavebně historický průzkum, 1997, sign. 784.

³ Projektová dokumentace byla zpracována ateliérem MURUS spol. s r. o. (U Studánky 2/852, 170 00 Praha 7) pod vedením ing. Jana Vinaře v březnu 2009.

Obr. 2. Lenešice, kostel sv. Šimona a Judy, havárie věže a západní průčelí, celkový pohled od SZ. Foto: Jiří Bureš, 23. 9. 2008.

Obr. 3. Lenešice, kostel sv. Šimona a Judy, nápisový kvádr s románským nápisem vytržiděný ze stavební sutiny. Foto: Jiří Bureš, 23. 9. 2008.

věže bude s přihlédnutím k požadovaným vlastnostem zdiva použita pálená cihla a technicky způsobilé opukové kameny, které byly po havárii stavby roztříděny a deponovány.

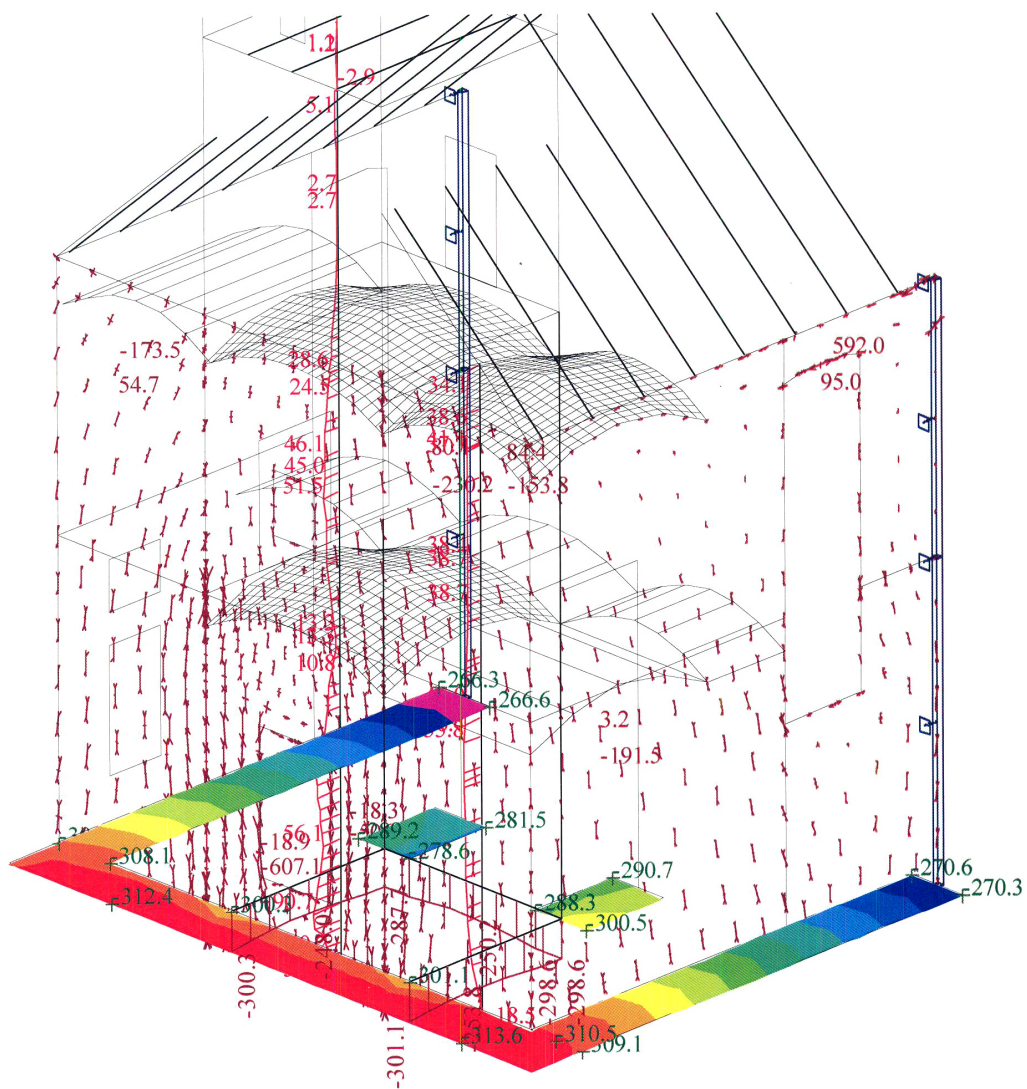
Na základě interpretace stavebního vývoje objektu (ing. Petr Macek PhD. a ing. Jan Vinař) byl pro každou stavební fázi vytvořen a posouzen statický model, na základě této analýzy byly určeny příčiny, které vedly ke vzniku statických poruch stavby a jejímu zřícení. Jednalo se především o nevhodně řešené otvory západního průčelí.

V návaznosti na posouzení stavebního vývoje kostela a posudek Doc. Ing. Petra Fajmana CSc.⁴ lze jako hlavní příčinu havárie uvést poslední velkou přestavbu věže, která proběhla roku 1800 a kdy byly ve věži prolomeny nové vstupní otvory, které oslabily nosné zdivo, bezprostřední příčinou havárie v roce 2008 pak bylo lokální překročení únosnosti zdiva.

Vlastní stavební práce na obnově kostela byly zahájeny v červenci tohoto roku. Jejich první etapou je příprava nových základů, která je spojena s provedením archeologického výzkumu, který by měl doplnit stávající poznatky o stavebně historickém vývoji dotčeného chrámu, zejména se jedná o možné detekování předpokládaných vstupů do objektu v jeho starších stavebních fázích.

Vybudování hmotové kopie zaniklé věže a západního průčelí je procesem dlouhodobým, který bude pokračovat i v následujících letech. Aktuální informace o průběhu stavby jsou zveřejňovány na stránkách spolku LENOS www.lenos.cz.

⁴ Posudek je součástí výše uvedené projektové dokumentace.

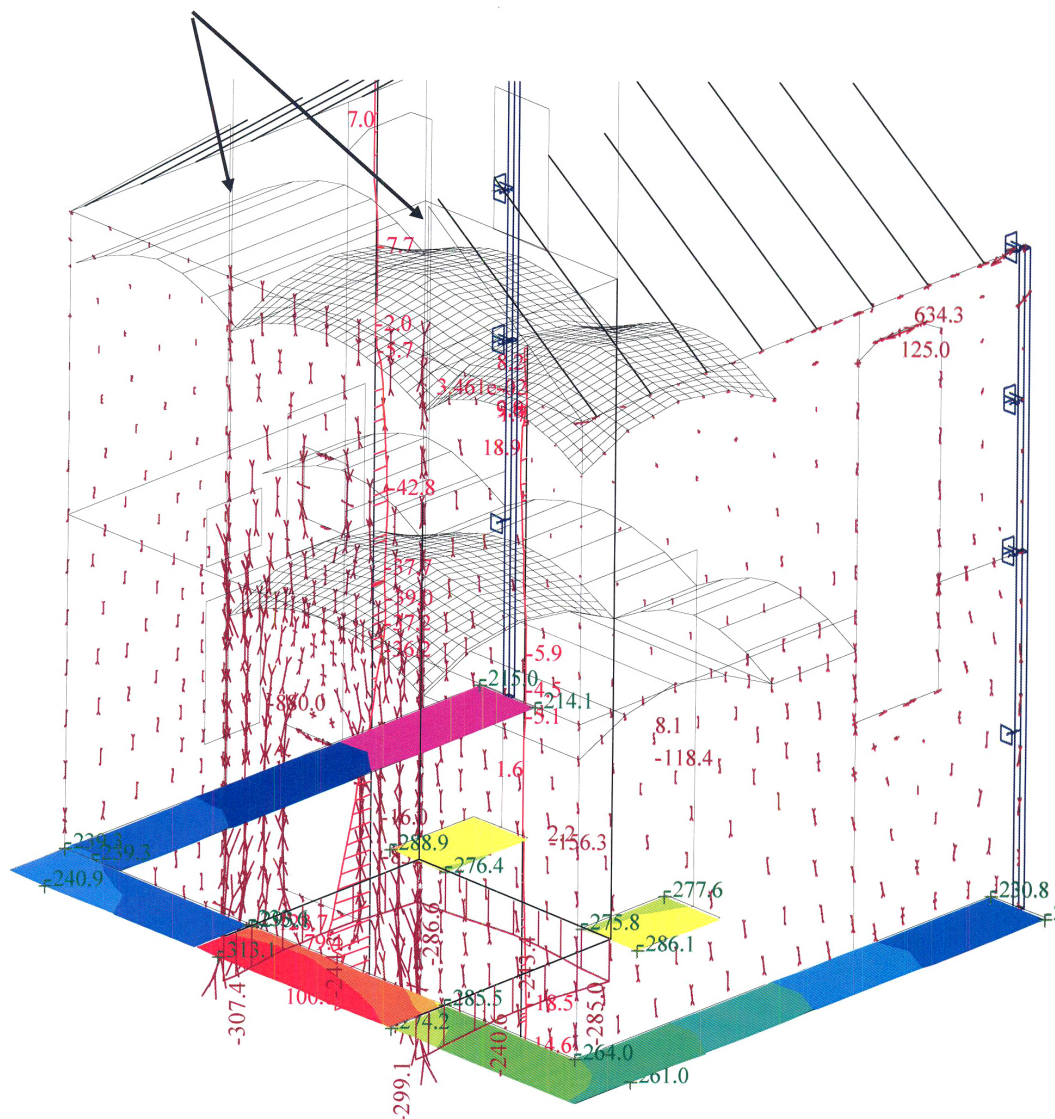

Hlavní napětí ve střednicích stěn ($\sigma_{\max} = -765\text{kPa}$),
 momenty (80kNm/m)
 kontaktní napětí ($\sigma_{\max} = -315\text{kPa}$)

Obr. 4. Výpočetní model pro zjištění vzniku trhlin a časových proměn konstrukce (součást projektové dokumentace).

Model D - trhliny

Je odpojena věž od přilehlých fasádních zdí

Hlavní napětí ve stěnách ($\sigma_{\max} = -980\text{kPa}$),
 momenty (130kNm/m)
 kontaktní napětí ($\sigma_{\max} = -345\text{kPa}$)

Obr. 5. Výpočetní model pro zjištění vzniku trhlin a časových proměn konstrukce, model po vzniku trhlin (součást projektové dokumentace).